

Sygn. akt VIII Ca 522/14

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Rafał Krawczyk (spr.)
Sędziowie:	SSO Jadwiga Siedlaczek SSO Małgorzata Kończal
Protokolant:	st. sekr. sąd. Izabela Bagińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 grudnia 2014 r.

sprawy z wniosku **W. M. i A. M.**

z udziałem (...) **Spółki Akcyjnej w G.**

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawców

od postanowienia Sądu Rejonowego w Toruniu

z dnia 18 czerwca 2014 r.

sygn. akt XI Ns 2090/12

p o s t a n a w i a :

- 1. oddalić apelację;**
- 2. ustalić, że każdy z uczestników postępowania ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie w postępowaniu odwoławczym.**

Sygnatura VIII Ca 522/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 18 czerwca 2014 r. Sąd Rejonowy w Toruniu w sprawie z wniosku W. M. i A. M. z udziałem (...) Spółki Akcyjnej w G. o ustanowienie służebności przesyłu postanowił:

- wniosek oddalić,
- ustalić, że każdy uczestnik postępowania ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy zauważył, że A. i W. M. wnieśli o ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości położonej w T., działka ewidencyjna numer (...), dla której Sąd Rejonowy w Toruniu, Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), na rzecz każdorazowego właściciela urządzenia przesyłowego linii energetycznej wysokiego napięcia zlokalizowanej na wyżej wymienionej działce, polegającej na utrzymywaniu linii energetycznej, prawie do jej konserwacji i napraw. W odpowiedzi na wniosek uczestnik postępowania (...) S.A. wniosła o oddalenie wniosku.

Sąd Rejonowy ustalił, że postanowieniem z dnia 14 listopada 2013 r. Sąd Rejonowy w Toruniu w sprawie XI Ns 519/13 stwierdził, że Skarb Państwa nabył przez zasiedzenie służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu z dniem 1 stycznia 1985 r., na nieruchomości stanowiącej własność W. M. i A. M. położonej w T. przy ulicy (...), oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka numer (...), dla której Sąd Rejonowy w Toruniu, Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), polegającą na znoszeniu istnienia na nieruchomości obciążonej i w przestrzeni nad i pod powierzchnią tej nieruchomości urządzeń przesyłowych i instalacji elektroenergetycznych w postaci linii napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV relacji T. B. – T. R. (dawniej W. – T.) o długości 21 m oraz na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do eksploatacji, konserwacji, remontu i modernizacji tych urządzeń i instalacji wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren nieruchomości odpowiednim sprzętem, wzdłuż pasa eksploatacyjnego o długości 21 metrów i szerokości 13 metrów, którego przebieg zaznaczono na mapie na karcie 148 akt XI Ns 519/13 Sądu Rejonowego w Toruniu. Orzeczenie uprawomocniło się 16 grudnia 2013 r.

Zdaniem Sądu Rejonowego treść ww. rozstrzygnięcia prowadzi do jednoznacznego wniosku, iż ograniczone prawo rzeczowe, którego ustanowienia domagali się wnioskodawcy, już istnieje, ponieważ zostało nabyte przez zasiedzenie z dniem 1 stycznia 1985 r. przez uczestnika (następcę prawnego Skarbu Państwa). Z tych powodów w ocenie Sądu a quo na podstawie art. 305¹ k.c. a contrario wniosek podlegał oddaleniu; o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy dodał, iż wnioskodawcy konsekwentnie w dalszym ciągu podtrzymywali swoje stanowisko o ustanowieniu służebności także co do sfery „pasa” biegnącego w odległości 20 metrów od osi przebiegu linii energetycznej 110 kV wskazując, iż w związku z tym zakres wniosku o ustanowienie służebności jest szerszy, niż zakres służebności zasiedzanej przez uczestnika. W ocenie Sądu Rejonowego oczywistym jest, że służebność powstała z mocy samego prawa z chwilą upływu terminu zasiedzenia. Zdaniem Sądu I instancji postanowienie o stwierdzeniu zasiedzenia służebności ma charakter deklaratoryjny. a jego funkcją jest usankcjonowanie służebności zgodnie z jej istniejącym przebiegiem i zakresem. Ewentualne korekty w tym zakresie mogą nastąpić w trybie art. 291 k.c., w razie zaistnienia po stronie uczestnika ważnej potrzeby gospodarczej.

Apelację od powyższego postanowienia złożyli wnioskodawcy. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucili naruszenie prawa materialnego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 305¹ k.c. w zw. z § 55.1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych poprzez jego niezastosowanie i oddalenie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu na skutek orzeczenia w sprawie XI Ns 519/12, w którym to postanowieniu na rzecz Skarbu Państwa ustanowiona została służebność przesyłu na obszarze o długości 21 m, podczas gdy z ww. przepisu sfera oddziaływania linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia – a taka znajduje się na działce wnioskodawców – wynosi 15 m od skrajnych przewodów w obie strony i o ustanowienie takiej służebności przesyłu wraz ze sferą wnioskodawcy wnosili. Doprowadziło to do nierozpoznania istoty sprawy co do strefy ograniczonego użytkowania objętej wnioskiem; strefa oddziaływania nie została zasiedziana, ani przez uczestnika, ani przed jego poprzedników prawnych, więc Sąd I instancji winien orzec o ustanowieniu służebności przesyłu na tej powierzchni.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wnieśli o:

- uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji,
- zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawców kosztów zastępstwa procesowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według stawek,

ewentualnie:

- zmianę zaskarżonego postanowienia przez ustanowienie na rzecz uczestnika służebności przesyłu co do strefy ograniczonego oddziaływania określonej w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych o szerokości odpowiadającej strefie nie zasiedzanej przez uczestnika, tj. ponad strefę 1 m na całej długości linii za wynagrodzeniem,
- zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawców kosztów postępowania za obie instancje wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację uczestnik (...) S.A. w G. wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od wnioskodawców na rzecz uczestnika kosztów postępowania sądowego, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżone postanowienie odpowiadało prawu.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, iż przyjęte przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne były prawidłowe. Sąd Okręgowy podziela te ustalenia i przyjmuje za swoje, czyniąc je podstawą własnego rozstrzygnięcia. W związku z tym nie istniała już potrzeba ich szczegółowego powtarzania (por. postanowienie SN z dnia 19 czerwca 2013 r., I CSK 156/13, LEX nr 1365587).

Przechodząc natomiast do kwestii merytorycznych, wskazać należy, iż w ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji dokonał właściwej subsumpcji przepisów prawnych pod ustalony stan faktyczny i z powyższego wyciągnął prawidłowe i w pełni uzasadnione wnioski. Zarzut apelacyjny zawarty w środku zaskarżenia nie zasługuje na uwzględnienie. Dokonując jego oceny należy na wstępie zauważyć, że skarżący zarzucili naruszenie prawa materialnego. Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd I instancji prawidłowo zastosował przepis art. 305¹ k.c., gdyż brak było podstaw do ustanowienia rozszerzonej służebności przesyłu w zakresie strefy oddziaływania linii energetycznej wysokiego napięcia w wymiarze 15 m od skrajnych przewodów w obie strony w oparciu o przepis 55 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003 r., nr 47, poz. 401).

Nie sposób przyjąć, że stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu wynikające z postanowienia Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 14 listopada 2013 r. w sprawie XI Ns 519/13 zostało wydane z naruszeniem § 55 ust. 1 pkt 4 cytowanego wyżej rozporządzenia. Warto bowiem zauważyć, że § 55 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia jest normą prawną ochronną z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, którą należy stosować podczas wykonywania pracy z zakresu robót budowlanych (por. delegację ustawową wynikającą z art. 237¹⁵ § 2 k.p. oraz § 2 tego rozporządzenia). Nie stanowi on samodzielnej podstawy do ustanowienia służebności przesyłu. Domagając się ustanowienia służebności przesyłu w rozpatrywanej sprawie wnioskodawcy twierdzili, że służebność ta nie istnieje. Twierdzenie to okazało się pozbawione racji w związku z treścią postanowienia z 14 listopada 2013 r. o stwierdzeniu zasiedzenia.

Jak trafnie przyjmuje się w judykaturze zarówno w sprawie o zasiedzenie, jak i ustanowienie służebności, które toczą się w trybie postępowania nieprocesowego, sąd związany jest wprawdzie żądaniem nabycia (ustanowienia) prawa, ale jednak już samodzielnie – niezależnie od treści żądania - ustala przesłanki i zakres tego nabycia (ustanowienia). W szczególności sąd nie jest związany datą nabycia, czy osobą nabywcy (por. postanowienie SN z dnia 7 października 2005 r., IV CK 133/05, LEX nr 399747). Zatem odpowiednio w rozumieniu art. 13 § 2 k.p.c. stosowanie art. 321 § 1 k.p.c. w tych sprawach musi uwzględniać istotę i charakter ww. postępowań.

W opinii Sądu Okręgowego, istota zarzutu skarżącego sprowadza się do twierdzenia, że sąd nie orzekł o części żądania, skoro uznał, że doszło już do zasiedzenia całej służebności, będącej przedmiotem postępowania (nota bene Sąd Rejonowy w sprawie XI Ns 519/13 stwierdził nabycie przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści

służebności przesyłu). Zarzut ten nie zasługuje na akceptację. Jak trafnie przyjął Sąd Rejonowy nie można ustanowić służebności nabytej przez zasiedzenie (istniejącej już de facto i de iure). Wnioskodawcy nie wykazali w żaden sposób, że służebność nabyta przez zasiedzenie z dniem 1 stycznia 1985 r. jest inną służebnością, której ustanowienia domagają się obecnie. Słusznie zatem Sąd a quo zaznaczył, że zmiana wykonywania tej służebności może nastąpić tylko w trybie art. 291 k.c., w razie zaistnienia po stronie uczestnika ważnej potrzeby gospodarczej. Potwierdza to m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2010 r. (III CZP 36/10, OSNC 2010/12/163, Biul.SN 2010/6/9, LEX nr 578579). Sąd Okręgowy w pełni podziela ten pogląd. Trudno bowiem znaleźć jakiegokolwiek argumenty przemawiające za jego podważeniem, zaś przytaczane w apelacji orzeczenia nie dotyczą zarzutów podnoszonych w apelacji a wiążą się z zarzutem apelacyjnym tylko poprzez to, że dotyczą przepisów cytowanych w apelacji i pośrednio zagadnień się z nią wiążących, nie ma więc potrzeby odnoszenia się do nich.

Z przedstawionych powodów na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji w punkcie 1 (pierwszym).

O kosztach postępowania odwoławczego na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji w punkcie 2 (drugim), uznając że brak podstaw do odstąpienia od zasady orzekania o kosztach postępowania nieprocesowego, zgodnie z którą każdy uczestnik ma obowiązek ponosić koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.